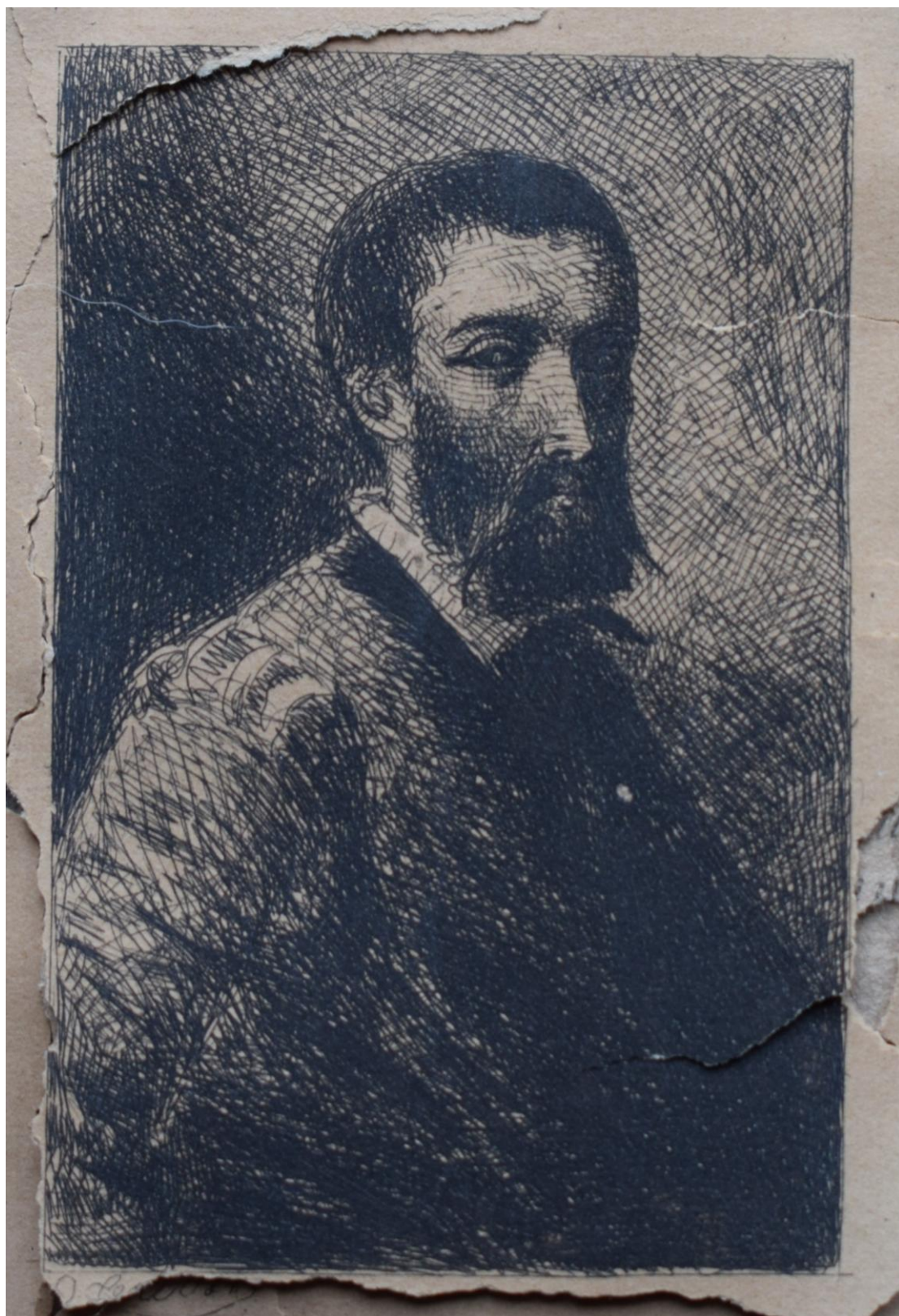

Troost Odulphus

Hoegaarden 1820-1854

SOCIÉTÉ POUR L'ÉMANCIPATION INTELLECTUELLE.

Diplôme

DE

MEMBRE HONORAIRE

DÉCERNÉ

à Mre Crood,

Libraire,

à Roubaix.

Le Secrétaire,

A. G. D. Schays,

Le Président,

H. G. Mok,

L'Administrateur,

M. Samay

UNION

FAIT LA

FORCE

Hulde

aan

Odulf Groost

J. Van Lint-Smeesters
47 Avenue J. Sermon
Bruxelles 1080

HULDE AEN DE NAGEDACHTENIS

VAN MYNHEER

ODULPHUS TROOST.

H U L D E

AEN DE

NAGEDACHTENIS

van mynen dierbaren en deugdzaam Vriend,

MYNHEER

ODULPHUS TROOST,

Kunstschilder , en Werkend Lid

VAN HET

GENOOTSCHAP VAN DEN H. VINCENTIUS A PAULO,

te Antwerpen.

ANTWERPEN ,

Drukkery van P. J. VAN AARSEN , Beurzestraet.

Jeannie Dmeesters

E.D.M.

Hougaerde

De kracht der vriendschap, zynde de overeenstemming der schoone zielen, is in de rede en deugd alleen te vinden. Maer eilaes! hoe vlugtend is het geluk der beste vriendschap! hoe ydel is zy, indien zy voor hoop de zalige onsterfelykheid niet heeft.

Nauwelyks weinige weken geleden, kwam hy, wiens te vroegtydige dood wy beweenen, my, met eene zoo spoedige als doodelyke ziekte geslagen, troosten en helpen. Myn vriend zag my tegen de pyn, en als tegen den dood worstelen; hy

wapende zich met dien moed, welken de godsdienst aen de vriendschap inboezemt; hy zegde my met eene christene liefde: gedenk, in uwen angstvollen staet, de liefste belangen van ons beide; gedenk de zalige eeuwigheid, daer zullen wy ook beminnen, en onze banden zullen nimmer verbroken worden. En ik dacht hem den laetsten vaerwel te zeggen; hem den laetsten oogslag, en aen God den laetsten zucht te geven. Maer wy zyn niet meester van ons leven; God gaf my genezing, en vóór my heeft hy mynen vriend geroepen, in dien ouderdom zelfs, in welken de groote gedachten zich ontwikkelen. Hy heeft hem aen zyne brave ouders, aen zyne zoo talryke vrienden ontruikt. Hy, wiens dagen altyd vervuld zyn geweest met wysheid en voorzigtigheid; hy, die door zyn deugdzaam hart altyd het woedende onweder der driften vlugtte; hy, in wien de ziel van eenen wyzen woonde, steeds kalm en ingetogen, werd na weinige uren uit het tydelyk leven tot het eeuwig geroepen. — Hy stierf in het midden der zalige hulpbronnen van den godsdienst; hy stierf gerust, zachtjens, zoo als hy geleefd had; zonder pynen noch doodstryd. De Heer heeft hem bestierd, en niets zal hem immer ontbreken: in eene plaets van overvloed heeft God hem overgebracht.

Odulphus werd geboren te Hoegaerden den 31sten Mei 1820, en ontsliep aldaer in den Heere, op 9 November 1854. Zyn Vader was Jacobus Troost, en zyne Moeder Joanna Maria De Marey, beide van treffelyken burgerstand. Onder hun dak heerschen godsdienst en alle huisselyke deugden. Zyne ouders verzuimden niets om de opvoeding van hunnen Zoon, zoo in den

godsdienst als in de letteren te vervoorderen, en de hoedanigheden van het hart wierden, te gelyker tyde met het verstand, ontwikkeld. Vergeten wy zyne kindsche jaren niet, in welke men reeds eenen vluggen geest, gepaerd met goed oordeel ontmoette. Hy had nog maer tien jaren bereikt, wanneer hy den oudsten zyner broederen verloor, welke, alhoewel nog zeer jong, ook groote blyken van ervaren schilder gegeven had. Aen het verlies van dezen, en vooral aen zyne nagelatene stukken, was Odulf zyne genegenheid voor de schilderkunst verschuldigd. Tredende uit de kinderjaren, verliet hy het vaderlyk dak, waer hy tot dan toe zich gevoed had met het lezen van godvruchtige boeken. Zyne Ouders hadden op deze wyze zyne opvoeding begonnen; voor hun was het voorname dat Odulphus Christen was; en daer hy zich bestemt, zegden zy, om in het midden der wereld te leven, zal hy in die werken den regel van zyn gedrag geleerd hebben. Deze opvoeding heeft gedurende heel zyn leven zynen geest en zyn hart geregeld, en hy heeft waergemaekt de spreuk van het H. Schrift: dusdanig als men is in de jaren van zyn jongelingschap, zoo zal de mensch in den hooger en ouderdom zyn, en hy zal niet veranderen.

Zyne letterstudiën voleindigd hebbende, vertrok hy naer Antwerpen, de zetel der zoo roemruchtige vlaemsche school. Een werkzaam en schrandere geest deden hem spoedig in de schilderkunst reuzenstappen doen, en een deugdzaam hart met verhevene zielsvermogens, deden hem by ieder onderscheiden.

Voor Odulf was de godsdienst de eenige bron van groote

gedachten, van verhevene gevoelens en van ware kunde; de godsdienst was zyne wysbegeerte, in dezen zocht hy altyd het eeuwig voorbeeld van het volmaekt. Hoe menigmael heeft hy in zielsovertuiging gezegd, hoe meer de kunst God naderd, hoe meer deelt zy mede van zyne volmaektheden. De kunst was voor hem de leerzame dochter van den godsdienst; zy was hem een ander priesterdom, bestemd om gevoelens en schoonheden boven de zinnen uitte drukken. Odulf, zoo versterkt door dien hoogen catholyken geest, ontvlugtte het heidensche in de kunst, en hechtte zich uitsluitelyk aan de ontwaking van het geestelyke, wiens bespiegeling boven de zinnen alleen verheft, en de stoffelyke schoonheden, als aan de zeden niet dan te dikwyls nadeelig, verwerpt.

Weinige jaren geleden, schilderde hy voor de kerk van het dorp Putte, by Lier, eene statie voor den Kruisweg. In die meesterlyke stukken vindt men vooral zyne catholyke gevoelens bewaerheid. Die onderscheidene schilderyen laten voor den stoffelyken vorm hier en daer wat verlangen, en zyn met zekere verzuimenis gedaen; doch zie zyne juiste en zuivere teekening, de regelmatigheid van trekken, die fraeije legging zyner draperyen; zie vooral hoe hy zich tot de bovennatuerlyke schoonheid weet te verheffen, en altyd de volle kracht der kunst aan zyn byzonder figuer geeft; hoe hy de godheid van den zoon des menschen in de onderscheidene aendoeningen der menschheid weet uitte drukken: het oog verwondert, en ten zelven tyde bidt het hart. Al wat de catholyke gevoelt, al wat hy denkt, al wat hy zich te voren

stelt by het lyden en de dood van Gods Zoon, ziet hy in deze voortbrengsels; en zulks is, om dat de schilder, door catholyken geest geleid, met overtuiging heeft voortsgebracht.

In de kerk van het dorp Lummen, tusschen Hoegaerden en Geldenaeken, praelte in het altaer eene schildery verbeeldende den H. Dominicus. Deze, alhoewel in vroegere jaren gedaen, onderscheidt zich nogtans door eene nauwkeurige uitvoering en teekening. — Zyne geboorteplaats, die haer mag roemen eenen grooten kunstenaar voortsgebracht te hebben, heeft ongelukkiglyk niets in hare schoone kerk, dat de geheugenis van onzen catholyken schilder zoude kunnen vereeuwigen. In 1848 bewonderde men in de tentoonstelling te Brussel, zyne schildery, *Het verhael*. Eene groep personagiën dringt zich rond den verteller, allen aendchtig, vol belangstelling, doch van verschillend karakter en overtuiging. Die onderscheidene uitdrukkingen zyn oorspronkelyk en met kunst behandeld, naer den trant der Antwerpsche school, in den smaak der oude meesters. Jammer is het dat deze schildery, met zoo veel zorg uitgevoerd, den vreemden verkocht is geworden.

In de tentoonstelling van het jaer 1851, onderscheidde hy zich door eene godsdienstige schildery, *Christus in den hof der Olyven*. — Dank aen u, Odulf, uwe schoone afbeelding zal my staeg eene herinnering uwer zoo duerbare als deugdzame vriendschap zyn, en als bewys uwer kunde, myn leven lang zorgvuldiglyk behouden worden. — Hier ziet men geheel uwe godsdienstige ziel, welke zich verheft tot de

inbeeldende schoonheid, tot dat geheim en godsdienstig gevoelige, welk gy bereikt door uwe diepe en catholyke gedachten. — Eene sombere nacht heerscht over geheel de schildery; men ziet nauwelyks in de verte de schaduwe der slapende Apostelen. Christus nedergebuigd en in onmagt, is verbeeld op eene wyze die men niet dan bovennatuerlyk kan noemen. De Engel-trooster, ook meesterlyk geschilderd, verwondert door de uitdrukking van de grootheid zyner zending. Men ziet in Christus, die begon te lyden, de volle overgeving aen den wil des Vaders, met al het bitter voorgevoel dat hy reeds had van zyn aenstaende lyden. Dit alles is voortreffelyk uitgevoerd.

In de laetste nationale tentoonstelling (1854), zag men van Odulphus twee schilderyen; de eene: *Het album van Salvator Rosa*; de andere: *Rollandus de Lattre*, de Psalmen zingende voor Karel de 9de, koning van Frankryk. Het dagblad de *Emancipation*, van 19 October laetsleden, zegt: dat Mr Troost het voetspoor van Hamman volgt, en dat zyne poogingen eenen ervaren schilder doen voorgevoelen. — Doch, bemerken wy deze stukken in het byzonder, en men zal herkennen, dat zy beiden, voor den zamenhang en de uitvoering, zich meesterlyk en oorspronkelyk onderscheiden, en met veel waerheid en nauwkeurigheid zyn uitgedrukt.

Salvator Rosa, in de handen van struikroovers, geboeid en zeer neerslagtig, is opgesloten in eenen kuil, en in het achterplan der schildery geplaatst met eenigen die hem bewaren; het voorplan, maekt eene groep uit, die zich dringt rondom

dengenen die den teekenboek van Salvator in handen heeft. By het doorbladeren van denzelven, ziet men eene diepe verwondering op het ruw en wreed voorkomen dezer mannen doorstralen. Deze groep is vol ware uitdrukking en meesterlyk bewerkt.

Zien wy nu zynen Rolandus de Lattre. Welke edele en kunstvolle uitvoering! hoe wel verlicht zyn beide figuren, met zooveel nauwkeurigheid daergesteld! men onderscheidt in beiden hunne verschillende uitdrukking. Karel is als verrukt door het verhevene talent van Rolandus, en zyne ziel diep getroffen door de hartroerende woorden der Psalmen. — Rolandus, zeker van zyne schoone en welluidende uitgaling, zeker van zyn talent, laet den aenschouwer niets te verlangen. Deze twee stukken zyn by Odulphus Ouders; daer zyn zy als de laatste getuigenissen der wezentlyke kunde van hunnen teergeliefden Zoon.

In den loop van de maend October laetstleden, had ik met mynen vriend Odulf een gesprek over de slaverny en den slavenhandel. Wy zegden dat, vóór het Christendom, ruim de helligt van het menschelyk geslacht tot dien ellendigen staet gebragt was. De godsdienst alleen, menschen weerdigheid kennende, vernietigde dat onderscheid tusschen slaef en meester. Kinderen van eenen zelfden vader, geroepen tot hetzelfde erfdeel, zyn zy alle voor God gelyk. — Verheve catholyk gedacht, dat al de stervelingen door éenen band van liefde vereenigt! — Op den Europeaenschen bodem bestaet geene slaef meer; of, bevinden er zich nog in ver

X
afgelegene streken, is zulks meest aen eigen belang of heerschzucht toe te wyten. Sedert lang zouden er geene overblyfsels meer van zyn, indien de staetkunde zich niet verzet had tegen den zoe-ten invloed der Pauzen en apostolieke mannen. Dit gesprek herinnerde ons dat men in de *Histoire de St Augustin par M. Poujoulat, tome 2, page 206, Bruxelles 1847, Société des bonnes lectures*, leest, hoe de Kerkvader Augustinus, omtrent het jaer 411 reeds werkte om de slaverny te vernietigen. Deze daedzaak is mogelyk het eerste voorbeeld, dat de kerkelyke geschiedenis desaengaende oplevert. Deze kerkvoogd had voor gewoonte het volk over alle zaken berigt te geven. Het gebeurde dat een Diaken, onder de regeltucht van Augustinus willende leven, zich aanbod; hy was eigenaer van eenige slaven, die hy uit de winst van zynen arbeid gekocht had. — Die Diaken, zegt Augustinus aen het volk van Hipponen, zal vandaeg in uwe tegenwoordigheid, door het gezag van den Bisschop, zyne slaven in vryheid stellen. — Hoe levendig wierd door dat voorbeeld de geest van mynen vriend getroffen! — Zoo aenstonds nam hy het besluit dezen historietrek tot ontwerp te nemen, en, voor de aenstaende algemeene tentoonstelling te Parys in 1855, er eene schildery van te vervaerdigen. Het hier aengehaelde werk werd spoedig en met iever doorlezen; hy doordrong zich zooveel mogelyk met deszelfs geest, sloeg de hand aen het werk, en, acht dagen vóór zyn overlyden, was hy by my vlytig bezig aen de schets van dit stuk. — Allen vriend der catholyke schilderkunst moet zyne, eilaes! te vroegtydige dood, als een waer verlies beweenen.

Doch, zien wy Odulf in de burgerlyke samenleving. — Hy was liefstallig jegens allen, en zyne vrienden opregtelyk aengekleefd. Zyne daden waren geschikt naer die diepe godsdienstige gevoelens, welke hy van jongs af in zyn hart koesterde. Hy was openhartig, ootmoedig en zedig, en nimmer zag men hem door vleijende en lage middelen zyne werken doen gelden. — Het Christendom hield hy voor de wet der algemeene liefde: *Gy zult uwen naesten als u zelven beminnen.* — Doordrongen van die leer, werd Odulf, van over vele jaren, lid van het Genootschap van den H. Vincentius a Paulo, te Antwerpen. X

Dat het my toegelaten zy te aanmerken, dat die groote menschevriend, de H. Vincentius, van over twee honderd dry en dertig jaren, verstond, hoe men zich met de arme menschen in betrekking kan stellen, en hunne ellenden verzachten. — Die geest heeft Catholyken ingeboezemd zich te vereenigen, om het goed te doen zonder ydelen roem. — Ook wist Odulf, nederig van harte, met iever en zelfsverloochening de armen in hunnen nood bytestaen, en, door eene christene leidzaamheid, het vertrouwen van menigen ellendigen te winnen, om zoo in hen het sluimerende geloof te kunnen ontwaken. God eeren in den dienst der armen, en Hem doen eeren, was de regel van zyn gedrag.

Met vlyt zag men hem in ^{ge}gemeenten loffelyke poogingen aanwenden, om dit Genootschap in te voeren. Ook, door zynen aenhoudenden iever, is het hem gelukt dit in zyne geboorteplaets opteregten; hy heeft den voortgang X

van hetzelfde nog gezien, en sprak er altyd met veel lof van. — Daer zal zyne geheugenis, zoo wel als by zyne geachte medeleden te Antwerpen, dierbaer zyn.

Voor my, ik heb vertroosting van God aen den voet des altaers afgesmeekt. — Daer zal myn leven lang, in mynen *Memento*, het geheugen van mynen vriend Odulphus plaets hebben; daer zal ik bidden, opdat de Vader en de Moeder gezegend, en hun eenige overblyvende Zoon Alphonse, in den roep tot het Priesterschap, door God moge bestierd worden.

Behage het den Almogenden, met zynen onsterfelyken luister de ziel van dien in zynen hemel te kroonen, welke hier op aerde de wegen der waarheid, regtveerdigheid en christene liefde, zoo getrouwelyk heeft bewandeld.

Neervelp, November 1854.

